

Trønder-fluisa

SJEFREDAKTØR OG ADM. DIR.: ARVE LØBERG

NYHETSREDAKTØR: ARNULF GOTVASLI, POLITISK REDAKTØR: JOHN ARNE MOEN
MAGASINREDAKTØR: HEIDI J. STIKLESTAD, UTVIKLINGSREDAKTØR: BJØRNAR TROMSDAL

Trønder-Avisa ble etablert i samarbeid mellom avisene Nord-Trøndelag (1919) og Inntrøndelagen (1897)

OPPMERKSOMHET: For å møte dagens og framtidens utfordringer trenger pleie- og omsorgstjenestene kontinuerlig oppmerksomhet på forbedring og utvikling, skriver kronikkørene.

Helsekunnskap for framtida

KRONIKK

Une Lyngsaunet Hallem

Utviklingskoordinator ved Utviklingssenteret for Sykehjem, Verdal

Torgeir Skevik

Seksjonsleder helse, Fylkesmannen i Nord-Trøndelag

Hildfrid Brataas

Førsteamanuensis/forsker ved Senter for omsorgsforskning Midt-Norge

Kisten Lange

Daglig leder ved Senter for omsorgsforskning i Midt-Norge

Pleie- og omsorgstjenestene utgjør på landsbasis en virksomhet med årlig brutto driftsutgifter på i overkant 75 milliarder kroner. Mer enn 265.000 personer mottar tjenester. Utviklingstrekkene i sykehjem og hjemmetjeneste de siste ti år kjennetegnes av reduserte antall plasser og redusert dekningsgrad i institusjon og økning av antall omsorgsboliger og hjemmebaserte ytelser.

Som resultat av kortere liggetid i sykehus, kommunal egenutvikling og en styrt oppgaveoverføring fra staten, har kommunene fått nye og utvidede oppgaver overfor pasienter med større hjelpebehov. Kommunene vil gjennom Samhandlingsreformen få flere og mer helserettede og medisinskfaglige oppgaver knyttet til smertelindring, rehabilitering og generell oppfølging/viderebehandling etter sykehusopphold.

For å møte dagens og framtidens utfordringer trenger pleie- og omsorgstjenestene kontinuerlig oppmerksomhet på forbedring og utvikling. Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester (USHT) er en nasjonal satsing som skal bidra til gode pleie- og omsorgstjenester i kommunene. Satsingen er tilskuddsfinansiert av Helse- og omsorgsdepartementet og er en videreutvikling av satsingen «Undervisningssykehjem» som startet i 1999.

Ideen var å bidra til økt kvalitet i eldreomsorgen.

Helsedirektoratet har videre utarbeidet en overordnet strategi for perioden 2011–2015.

Strategien tydeliggjør visjon, mål, nasjonale føringer og roller. Visjonen er «Utvikling gjennom kunnskap» og hovedmålet er at utviklingssentrene skal være pådriver for kunnskap og kvalitet i sykehjem og hjemmetjenester i fylkene.

I Nord-Trøndelag har den nasjonale satsingen ført til etablering av Utviklingssenter for sykehjem i Verdal kommune og Utviklingssenter for hjemmetjenester i Stjørdal kommune. Sentrene satses lokalt på utvikling av kunnskap og utprøving av tiltak som kan gi kunnskap for å møte dagens og morgendagens utfordringer.

En sentral ide med satsingen er etablering av forpliktende samarbeid mellom flere aktører: Vertskommunenes, fylkesmannens, utdanningsinstitusjonenes og Helsedirektoratets samlede innsats er en avgjørende forutsetning for å lykkes med satsingen. Erfarings- og kunnskapsdeling mellom kommunene i fylket er en annen og like viktig forutsetning.

Opprettelsen av Utviklingssentrene utgjør sammen med opprettelsen av Senter for omsorgsforskning (SOF) en helhetlig nasjonal satsning i tråd med omsorgsplan 2015. Mål for samarbeidet mellom USHT og SOF er å skape møteplasser for kunnskapsdeling og erfaringsutveksling. Dette skal sammen bidra til økt kvalitet i utviklings- og forskningsarbeid i de kommunale pleie- og omsorgstjenestene.

Senter for omsorgsforskning (SOF) skal yte forskningsfaglig bistand til Utviklingssentrene. Dette in-

nebærer støtte til formulering av problemstillinger, litteratursøk, utforming av undersøkelser, bearbeiding av data, rapport- og artikkelkriving, utforming av prosjektsøknader og vurdering av forskningsforespørsler rettes til utviklingssentrene.

Samarbeidet mellom USHT og SOF skaper nettverk og bygger opp under samarbeidet mellom praksisfelt, forskningsfelt og høyskole. Praksisfeltet kjenner på hva som er praktiske utfordringer lokalt der brukerne bor.

Eksempler på slikt arbeid er utprøving av dagtilbud for hjemmeboende med hukommelsesproblemer. Hva er utfordringer, og hva gir et slikt tilbud av effekter for de eldre? SOF og HiNT har samarbeidet med USHT om evaluering av slikt dagtilbud. Deltakere på tilbudet var med på å bestemme aktivitetene på tilbudet. Prosjektet ga nyttig kunnskap om blant annet: Hva betyr medvirkning for deltakerne? Hva betyr tilrettelagt transport for de hjemmeboende? Bidrar tilbudet til livskvalitet og en bedre hverdag?

I Demensplan 2015, en helhetlig plan for en styrket demensomsorg fram mot 2015, beskrives tilrettelagte dagtilbud og aktivisering som en viktig del av det totale tjenestetilbudet.

Kommunene Stjørdal, Overhalla, Levanger og Verdal er noen av kommunene som har tilrettelagt dagtilbud for personer med demens på gårdsbruk. Kvaliteter som kontakt med og nærhet til dyr og

menninger, mestring og opplevelse av fellesskap kjennetegner denne type virksomhet. Utviklingssentret i Verdal og Fylkesmannen i Nord-Trøndelag har vært pådriver for å tilrettelegge for forskning knyttet til slike tilbud og SOF har ansatt en doktorgradsstipendiat som skal gjennomføre fire delstudier knyttet til slike tilbud i de nevnte kommunene. Delstudie del 1 starter høsten 2011.

USHT og SOF samarbeider med fylkesmannen om å skape arenaer for erfarings- og forskningsbasert kunnskapsformidling. HiNT er også en viktig viderefremidler av kunnskap til dagens studenter. Dessuten har høyskolen en rolle i å lære studentene metoder for å søke opp, granske og vurdere nytte av ny forskning for praksis. Et sentralt punkt i arbeidet med utvikling gjennom kunnskap, er at kommunene kjenner til aktørene vi har omtalt i denne kronikken og gir sine innspill på hvordan aktørsamarbeidet kan brukes for å møte dagens og fremtidens utfordringer i den kommunale pleie- og omsorgstjeneste på best mulig måte.

Kommunikasjon er et viktig virkemiddel for å understøtte målene og til å bidra til erfarings- og kunnskapsdeling samt inspirere til forbedring og utvikling i tjenestene. Nettsiden www.utviklingssenter.no er etablert, og skal være en kommunikasjonskanal på internett for Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester (USHT). Her er den primære målgruppen ansatte og beslutningstakere i pleie- og omsorgstjenestene i hele landet.

Forskningsdagene

